

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії

ректор Херсонського державного університету,

Олександр СПІВАКОВСЬКИЙ

« _____ »

2025 р.

ПРОГРАМА

вступного випробування з **Соціальної роботи**

для здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

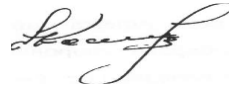
на основі повної вищої освіти

за спеціальністю І10 Соціальна робота та консультування

(денна, заочна форми здобуття освіти)

Затверджено на засіданні кафедри філософії, соціології та соціальної роботи
(протокол № 6а від 24 квітня 2025 року)

Голова комісії

Костючков С.К.

ЗМІСТ

	с.
1 Загальні положення.....	4
2 Зміст програми.....	5
3 Перелік питань для вступного випробування в усній формі.....	6
4 Список рекомендованої літератури.....	7
5 Критерії оцінювання знань фахового вступного випробування (усно).....	8

1. Загальні положення

Програма фахового вступного випробування для абітурієнтів, які вступають на навчання для здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти на основі повної вищої освіти розроблена відповідно до ОПП Соціальна робота та консультування першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (ХДУ, 2025) спеціальності І10 Соціальна робота та консультування.

Організація та проведення фахового вступного випробування (усно за допомогою дистанційних технологій) відбувається у порядку визначеному у Положенні про приймальну комісію Херсонського державного університету.

Мета вступного випробування – відбір претендентів на навчання за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти.

Форма фахового вступного випробування: вступне випробування проводиться усній формі за допомогою дистанційних технологій.

Тривалість фахового вступного випробування: для усної форми за допомогою дистанційних технологій – 15 хвилин на підготовку абітурієнтом до відповіді на запитання.

Результат фахового вступного випробування оцінюється за шкалою від 100 до 200 балів.

Вступне випробування має на меті визначення рівня базової теоретичної підготовки вступника для здобуття ступеня «бакалавра». У випадку, якщо абітурієнт не склав додаткове вступне випробування, він втрачає право брати участь у конкурсному відборі за цією спеціальністю (напрямом підготовки).

Під час проведення вступного випробування не допускається користування електронними приладами, підручниками, навчальними посібниками та іншими матеріалами, якщо це не передбачено рішенням Приймальної комісії. У разі використання вступником під час вступного випробування сторонніх джерел інформації (у тому числі підказки) він відсторонюється від участі у випробуваннях, про що складається акт, у якому голова фахової атестаційної комісії вказує причину відсторонення та час.

Вступники, які не з'явилися на фахове вступне випробування (не вийшли в онлайн-режимі) без поважних причин у зазначений за розкладом час, до участі у подальших іспитах та конкурсі не допускаються.

2. Зміст програми

Становлення теорії і практики соціальної допомоги. Християнське бачення суспільної допомоги в літературі і звичаях давньоруської держави. «Теорія милосердя» в розумінні давньоруських літописців. Національно-самобутні форми суспільної допомоги українського народу. Роль органів самоуправління в поширенні меж соціальної допомоги. Соціальна робота як професійна діяльність на початку XX століття. Сутність процесу професіоналізації соціальної роботи. Лідери соціальної роботи за рубежом. Елементи вітчизняної професіоналізації соціальної роботи.

Особливості впровадження поняття «соціальна робота» в соціально-гуманітарний понятійний простір. Поняття «соціальна робота» як відображення потреб практичної соціальної роботи. Варіативність поняття «соціальна робота»: як практична діяльність, як наука; як навчальна дисципліна. Порівняльний аналіз основних підходів до визначення сенсу та змісту соціальної роботи як професійної практичної діяльності. Взаємозумовленість і взаємозв'язок понять «соціальна робота» та понять «соціальне», «соціалізація» та «соціальна справедливість». Сутність характеристики соціальної роботи як професійної діяльності. Мета і завдання соціальної роботи у суспільстві. Функції соціальної роботи.

Вітчизняна парадигма соціальної роботи як сукупність моделей і теорій допомоги. Доктрина допомоги, організаційні форми, суб'єкти допомоги, об'єкти допомоги як парадигмальні характеристики.

Мега- та макрорівень цінностей соціальної роботи. Система цінностей у життєдіяльності людини. Мегацінності соціальної роботи з населенням. Філософські цінності макрорівня. Мега- та мікро цінності соціальної роботи. Мікрорівень соціальної роботи з окремою людиною.

Суб'єкти і об'єкти соціальної роботи. Державні та недержавні організації у соціальній роботі. Фізичні особи, які здійснюють соціальну роботу. Людина нужденна як об'єкт соціальної роботи. Характеристика категорій клієнтів соціальної роботи. Зміст соціальної роботи. Вивчення та аналіз життєвих проблем клієнта. Соціально-педагогічна допомога клієнта. Попередження життєвих ускладнень клієнтів. Методи та форми соціальної роботи. Загальні та наукові методи соціальної роботи. Психолого-педагогічні методи соціальної роботи. Індивідуальна та групова робота з клієнтами. Нормативно-правова база соціальної роботи. Соціальні норми і права. Закони та підзаконні акти. Нормативно-правові основи соціальної роботи.

Соціальна робота як система наукових знань: дослідницький, діагностичний і продуктивний аспекти. Фундаментальна та прикладна складові соціальної роботи як науки. Об'єкт і предмет наукових досліджень соціальної роботи. Проблемне поле наукових долі день із соціальної роботи. Місце та роль науки «соціальна робота» серед соціально-гуманітарних наук.

Система закономірностей соціальної роботи. Вплив соціальної роботи на розвиток суспільних явищ, процесів, відносин. Організаційно-управлінські закономірності соціальної роботи. Безпосередній контактний рівень соціальної роботи. Взаємозв'язок сучасних політичних ідеологій і соціальної роботи. Принципи соціальної роботи. Поняття про принципи соціальної роботи. Методологічні принципи соціальної роботи. Соціально-політичні принципи соціальної роботи. Організаційні та психолого-педагогічні принципи соціальної роботи. Специфічні принципи соціальної роботи. Принципи універсального підходу до соціальної роботи. Принципи взаємодії з клієнтом. Принципи впливу на соціальне середовище.

Мета і завдання соціального обслуговування населення. Структура соціального

обслуговування населення. Види та зміст соціальних послуг. Система соціального обслуговування населення. Види соціальних служб. Фінансування служб соціального обслуговування населення. Соціальна робота в системі освіти. Мета, завдання та зміст соціальної роботи в системі освіти. Психолого-медико-соціальні центри для дітей та підлітків. Соціально-психологічні служби освітнього закладу. Вільний час і соціальна політика у сфері дозвілля. Функції дозвілля. Соціальна робота у сфері дозвілля.

Особистісно-професійні характеристики соціального працівника. Сфери діяльності соціального працівника. Функції соціального працівника. Професійна діяльність за кваліфікацією. Управління соціальною роботою. Комунікативні та організаторські функції соціальних працівників. Психологічні особливості професійної діяльності соціальних працівників. Професійний ризик у соціальній роботі.

Перелік питань для вступного випробування в усній формі

1. Прояви соціальної допомоги в античному світі. Основні форми допомоги у давніх слов'ян.
2. Характеристика княжого піклування в Київській Русі.
3. Розкрити поняття церковно-монастирської допомоги у X-XII столітті
4. Домінуюча роль церкви у наданні соціальної допомоги періоду середньовіччя
5. Основні тенденції у сфері соціальної допомоги європейських країн у XIII-XVIII ст.
6. Розвиток соціальної допомоги на українських землях XVI-XVIII ст..
7. Зростання ролі держави в розподілі соціальної допомоги в XVII-XVIII ст..
8. Суспільно-економічні фактори на Україні, що сприяли розвитку соціальної допомоги в к.ХІХ-поч.ХХ ст.. Становлення системи державної соціальної політики на Україні у ХІХ ст..
9. Роль органів самоуправління на території України у розширенні меж соціальної допомоги в к. ХІХ - поч. ХХ ст..
10. Виникнення соціальної роботи як професії в к.ХІХ-поч.ХХ ст.. (М.Річмонд, Д.Адамс, А.Саломон)
11. Започаткування соціальної роботи як професійного виду діяльності (поч. ХХст.).
12. Взаємозв'язок американських і європейських традицій соціальної роботи поч. ХХ ст.
13. Моделі соціальної політики і соціальної практики та їх вплив на соціальну роботу 20-30 рр. ХХ ст..
14. Характеристика соціальної роботи в Європі в 30-ті роки ХХ ст..
15. Критично проаналізуйте розвиток вітчизняної системи соціального забезпечення у ХХ ст.
16. Становлення наукових основ соціальної роботи (методи, теорії, моделі).
17. Концепція «держави загального добробуту» («соціальної держави»).
18. Розкрити сутність поняття «теорія соціальної роботи» як відображення потреб практичної соціальної роботи.
19. Розкрити сутність варіативного характеру поняття «теорія соціальної роботи». Теорія соціальної роботи як галузь наукових знань і навчальна дисципліна.
20. Розкрити сутність характеристики соціальної роботи як професійної діяльності
21. Розкрити проблемне поле науки «теорія соціальної роботи».
22. Розкрити та дати характеристику закономірностям та принципам теоретичної соціальної роботи
23. Розкрити та проаналізувати об'єкт і предмет наукових досліджень теорії соціальної роботи
24. Дати характеристику концептуально-категоріальному апарату науки «теорія соціальної роботи».
25. Розкрити місце та роль науки «теорія соціальної роботи» серед соціально-гуманітарних знань

26. Об'єкт і суб'єкт соціальної роботи. Визначення та характеристика
27. Філософські цінності соціальної роботи.
28. Зарубіжні моделі соціальної політики та їх використання у соціальній роботі.
29. Охарактеризувати вітчизняні теорії соціальної політики та їх роль у соціальній роботі
30. Розкрити систему соціального обслуговування населення на сучасному етапі
31. Цілі і завдання соціальної роботи..
32. Етичний кодекс соціального працівника і поведінка в соціальній роботі професіоналів.
33. Комунікативна та організаторська діяльність соціального працівника
34. Професійні ролі соціального працівника.
35. Системний підхід до організації соціальної роботи з клієнтом.

3. Список рекомендованої літератури

Основна

1. Капська А. Й. Соціальна робота. Київ. Центр навчальної літератури, 2005. 328 с.
2. Лукашевич М. П. Соціальна робота : теорія і практика. Навч. посіб. / М. П. Лукашевич, Т. В. Семигіна. 2-е вид. Київ. Каравела, 2014. 368 с.
3. Лукашевич М. П. Теорія і методи соціальної роботи. Навч. посіб. / М. П. Лукашевич, І. І. Мигович. 3-е вид., доп. і перероб. Київ. МАУП, 2013. 168 с.
4. Семигіна Т. В., Грига І. М. Теорія і методи соціальної роботи. Київ. Вид. дім «КМ академія», 2004.
5. Соціальна робота в Україні: перші кроки / За ред. В.Полтавця.- К.: Видавничий дім «КМ Academia», 2000.- 236 с.
6. Соціальна робота: теорії та методи соціальної роботи. У 3-х ч. / А. М. Бойко, Н. Б. Бондаренко, О. С. Брижувата / за ред. Т. В. Семігіної, І. М. Григи. Київ. ВД «Києво-Могилянська Академія», 2004. Ч. 2. 224 с.
7. Теорії і методи соціальної роботи. Підручник для студентів вищих навчальних закладів / за ред. Т. В. Семігіної, І. І. Миговича. Київ. Академвидав, 2005. 328 с. (Альма-матер).

Додаткова

1. Андрущенко В. П., Мигович І. І., Бех В. П., Михальченко М. І. Соціальна робота : менеджмент соціальної роботи. Київ. ДЦССМ, 2003. Кн. 7.
2. Безпалько О. В. Соціальна педагогіка в схемах і таблицях. Навч. посіб. Київ. Центр учбової літератури, 2003. 134 с.
3. Вступ до соціальної роботи : Навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів / за ред. Т. В. Семігіної, І. І. Миговича. Київ. Академвидав, 2005. 300 с.
4. Зверєва І. Д., Козубовська І. В., Керцман В. Ю., Пічкарь О. П. Соціальна робота з дітьми та молоддю (теоретико-методологічні аспекти), ч. І. Ужгород : УжНУ, 2000. 192 с.
5. Інновації у соціальних службах. навч.-метод. посіб. Київ. Пульсари, 2002.
6. Пейн М. Сучасна теорія соціальної роботи. Київ. Крок, 2000. 456 с.
7. Словник-довідник для соціальних працівників та соціальних педагогів. Уклад. О. В. Безпалько та ін. / за ред. А. Й. Капської та ін. Київ. Укр. ДЦССМ, 2000. 260 с.
8. Соціальна робота : технологічний аспект. А. Й. Капська. Київ. Центр навчальної літератури, 2004. 352 с.
9. Соціальна робота в Україні. Зверєва І. Д., Безпалько О. В. Київ. Центр навчальної літератури, 2004. 256 с.
10. Соціальна робота в Україні: перші кроки / За ред. В.Полтавця.- К.: Видавничий дім «КМ Academia», 2000.- 236 с.
11. Соціальна робота в Україні: теорія і практика.- 2003.- №3.- 203 с.
12. Теорія і методи соціальної роботи. За ред. Семігіної Т. В., Миговича І. І. Київ. Академвидав, 2005. 328 с.
13. Теорія і методи соціальної роботи. Лукашевич М. П., Мигович І. І. Навч. посіб. 2-ге

вид., доп. і випр. Київ. МАУП, 2003. 168 с.

14. Тюття Л. Т., Іванова І. Б. Соціальна робота (теорія і практика). Навч. посіб. Для студентів вищих навчальних закладів. Київ. ВМУРОЛ «Україна», 2004.

Інтернет-ресурси

1. www.library.edu-ua.net/ Державна науково-педагогічна бібліотека ім. В. О. Сухомлинського.
2. www.nbuv.gov.ua - Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського.
3. www.ukped.com - педагогічна література.
4. www.rada.gov.ua - нормативно-правові документи.
5. <http://www.metodportal.net> - метод портал з усіх предметів.
6. Верховна Рада України [Електронний ресурс] – Офіційний сайт Верховної Ради України – Режим доступу: <http://rada.gov.ua>.
7. Міністерство освіти і науки України [Електронний ресурс] – Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України – Режим доступу : <http://mon.gov.ua>.
8. Міністерство охорони здоров'я України [Електронний ресурс] Офіційний сайт Міністерства охорони здоров'я України – Режим доступу : <http://moz.gov.ua>.
9. Міністерство соціальної політики України [Електронний ресурс] Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України – Режим доступу : <http://www.msp.gov.ua>.
10. Уповноважений Президента України з прав дитини [Електронний ресурс] Персональна сторінка Уповноваженого Президента України з прав дитини – Режим доступу : <http://uk-ua.facebook.-com/up.z.prav.dytyny>.

5. Критерії оцінювання з вступного випробування з Соціальної роботи

Усна форма.

Вступнику під час вступного випробування (усна форма) задають щонайменше два питання з переліку питань фахової співбесіди. Якщо члени комісії оцінюють рівень відповіді як незадовільний або низький, то вступнику додатково ставляться запитання, поки не буде встановлений рівень знань абітурієнта.

Повна і правильна відповідь на питання, представлені у програмі, оцінюється від **180 до 200** балів в залежності від творчого нестандартного підходу та обґрунтування відповідей на запитання членів комісії.

180-200 балів абітурієнт отримує, виявивши такі знання та вміння:

- повне, логічне та послідовне розкриття змісту матеріалу, поставленого питання;
- вільне володіння спеціальною термінологією;
- досконале застосування одержаних знань, умінь та навичок з різних дисциплін для правильного вирішення всіх поставлених запитань.

Правильна, але неповна відповідь оцінюється від **141 до 179 балів** залежно від ступеню представлення матеріалу.

141-179 балів абітурієнт отримує, виявивши такі знання та вміння:

- послідовне розкриття змісту матеріалу, поставленого питання;
- вільне володіння спеціальною термінологією, можливі деякі неточності;
- в основному правильне застосування одержаних знань, умінь та навичок з різних дисциплін для вирішення більшості поставлених питань.

Якщо абітурієнт знає основні поняття, особливості, класифікації, структури та виконує завдання за відомими алгоритмами в стандартних ситуаціях, але при цьому допускає помилки у відповіді на питання, його відповідь оцінюється від **100 до 140** балів.

100 – 140 бали абітурієнт отримує, виявивши такі знання та вміння:

- зміст питань викладено частково, не завжди послідовно;

- у відповідях є помилки у використанні окремих понять;
- при відповіді на поставлене запитання абітурієнт не розуміє шляхів практичного використання одержаних знань.

Менше 99 балів оцінюється відповідь, в якій абітурієнт допускає помилки у відповіді, неточності у формулюванні визначень основних понять, не знає структури явища та не може виконати завдання за відомими алгоритмами в стандартних ситуаціях.

1 – 99 балів абітурієнт отримує, виявивши такі знання та вміння:

- відповідь не відповідає змісту питання або допущені грубі помилки;
- відповідь ненауковою мовою, відсутнє володіння спеціальною термінологією;
- абітурієнт не розуміє змісту поставленого питання.

У разі використання заборонених джерел абітурієнт на вимогу члена комісії залишає аудиторію та одержує загальну **нульову оцінку**.

У разі використання заборонених джерел абітурієнт на вимогу члена комісії залишає аудиторію з висновком *«не рекомендований до зарахування за результатами фахового вступного випробування в усній формі»*.